

การจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ: กรณีศึกษาวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร
และวชิรพยาบาล

นางสาวสมบุญ ไชภาสยล

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1685-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 2000 7048

THE DEVELOPMENT OF TRIAGE SYSTEM IN EMERGENCY ROOM
: A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLITAN
MEDICAL COLLEGE AND VAJIRA HOSPITAL

Miss Somboon Opasyul

A Project Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1685-9

สมบุญ โอภาสยล : การจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ : กรณีศึกษาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล (THE DEVELOPMENT OF TRIAGE SYSTEM IN
EMERGENCY ROOM : A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLITAN MEDICAL
COLLEGE AND VAJIRA HOSPITAL) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ร.ต.อ. หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ ,
151 หน้า. ISBN 974-03-1685-9

การศึกษาโครงการศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัย
แพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และเพื่อประเมินผลความคิดเห็นของพยาบาลห้องอุบัติเหตุ
วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ต่อการใช้ระบบคัดกรองผู้ป่วย และต่อการดำเนินโครงการ
จัดระบบคัดกรองผู้ป่วย โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ พยาบาลวิชาชีพห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร
และวชิรพยาบาล จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 4 ชุด คือ โครงการจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้อง
อุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล แบบสังเกตการใช้ระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้อง
อุบัติเหตุ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้ระบบคัดกรองผู้ป่วยห้องอุบัติเหตุ และแบบสอบถามความคิดเห็น
ต่อการดำเนินโครงการของพยาบาลห้องอุบัติเหตุ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และ
วิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสังเกต โดยใช้สูตรของ Polit and Hungler (1999) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99

ผลการดำเนินโครงการ สรุปได้ดังนี้

1. มีการจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล
ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) ด้านบุคลากร ผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรองผู้ป่วยคือ พยาบาลวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์
การทำงานที่ห้องอุบัติเหตุอย่างน้อย 5 ปี ผ่านการอบรมการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน มีความรู้ในเรื่องโรค มีความรู้
ระบบการบริการของโรงพยาบาล ว่องไว มีการตัดสินใจที่ดี ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ดี
สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยได้ และมีจำนวนที่เหมาะสม 2) ด้านสถานที่ อยู่ด้านหน้าของห้องอุบัติเหตุ ใกล้
ห้องบัตร ห้องช่วยฟื้นคืนชีพ เป็นห้องโล่งโล่ง ไม่มีสิ่งกีดขวาง และสามารถมองเห็นผู้ป่วยได้ มีรถนั่งและรถนอน
3) ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่จำเป็นในการประเมินอาการผู้ป่วย 4) ด้านการเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูล
มีข้อมูลการจัดระดับความเจ็บป่วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ชื่อผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรอง และ 5) ด้านระบบการสื่อสาร
คือ ใช้การบอกเล่าสำหรับการติดต่อภายในหน่วยงาน และใช้โทรศัพท์สำหรับการติดต่อกับภายนอก

2. พยาบาลห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ร้อยละ 100 เห็นด้วย
กับการนำระบบคัดกรองผู้ป่วยมาใช้ในด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์ และด้านการเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูล ร้อยละ
91.3 เห็นด้วยในด้านสถานที่ และร้อยละ 69.57 เห็นด้วยในด้านการสื่อสาร

3. พยาบาลห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาลร้อยละ 100 เห็นด้วย
กับการดำเนินโครงการการจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย

สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล..... ลายมือชื่อนิติ.....

ปีการศึกษา.....2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

437 76042 36 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : TRIAGE SYSTEM / EMERGENCY ROOM

SOMBOON OPASYUL : THE DEVELOPMENT OF TRIAGE SYSTEM IN EMERGENCY ROOM : A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLITAN MEDICAL COLLEGE AND VAJARA HOSPITAL. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. POLICE CAPTAIN YUPIN AUNGSUROCH, Ph.D., 151 pp. ISBN 974-03-1685-9

The purposes of this study were to develop the triage system in emergency room, Bangkok Metropolitan Medical College and Vajira Hospital, to investigate the utilization of triage system, and nurses' opinion concerning the project. The research subjects composed of 23 staff nurses who had been used triage system in emergency room. Research data was gathered by 2 tools which were nurses' opinion upon the project and utilization of the triage system. These tools were tested for content validity and reliability.

The findings were as follows:

1. The triage system in emergency room was developed. The triage system consisted of 5 components: 1) The triage personnel who work in ER at least 5 years, pass basic life support, have clinical knowledge, know hospital service, alert, good decision making, and good relationship; 2) The place should adjacent to the ER entrance admission area and resuscitation room allowing triage nurses to observe patient. The area should be large enough to hold a wheel chair and stretchers; 3) The equipment and supplies, that were necessary to assess the patients; 4) Documentation systems should be triage level, patient information and triage nurses name list; and 5) Communication systems, between the triage nurse and ER nurse was oral communication and between the triage nurse and outside the ER was telephone communication.

2. All ER nurses agreed with the utilization of the triage system (100%) in the components of personnel, equipment and supplies; and documentation systems. They agreed with the place and communication systems (91.3 and 69.57% respectively).

3 All ER nurses agreed with the triage system project (100%).

Field of study Nursing Administration Student's signature *Somboon Opasyul.*

Academic year2001..... Advisor's signature *Yupin Aungsuroch*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระ และรองศาสตราจารย์ สุดาพรธณ ธีญาจิรา กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ทำให้โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสุษดี และคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ไม่อาจกล่าวชานามได้หมด ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้ศึกษาตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน และคณะกรรมการทุกท่านที่เสียสละเวลา ให้ข้อคิดเห็น ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักการแพทย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน และนิติเวชศาสตร์ หัวหน้าห้องอุบัติเหตุ พยาบาล เจ้าหน้าที่ห้องอุบัติเหตุวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำโครงการ

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้กำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ และขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนเงินทุนบางส่วนในการศึกษาโครงการศึกษาอิสระครั้งนี้

นางสาว สมบุญ ไชยกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ.....	4
ขอบเขตของการดำเนินงาน.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในโครงการ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน.....	10
วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล.....	46
การจัดระบบคัดกรองผู้ป่วย.....	48
การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3 วิธีดำเนินโครงการ.....	69
กลุ่มเป้าหมาย.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินโครงการ.....	69
วิธีดำเนินโครงการ.....	74
สรุปขั้นตอนในการดำเนินงาน.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		
4	ผลการดำเนินงานและการประเมินโครงการ.....	78
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
	สรุปผลการศึกษา.....	98
	อภิปรายผลการศึกษา.....	101
	ข้อเสนอแนะ.....	106
	รายการอ้างอิง.....	108
	ภาคผนวก.....	113
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	114
	ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	117
	ประวัติผู้เขียนโครงการ.....	151

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	จำนวน และร้อยละ ของพยาบาลห้องอุบัติเหตุ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องอุบัติเหตุ และการผ่านการอบรมการช่วยฟื้น คืนชีพขั้นพื้นฐานและขั้นสูง.....	86
2	จำนวน และร้อยละ ของพยาบาลที่ทำหน้าที่คัดกรองผู้ป่วย และพยาบาลที่ เกี่ยวข้อง ต่อความคิดเห็นในการใช้ระบบคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ.....	88
3	จำนวน และร้อยละ ของพยาบาลห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล ต่อการดำเนินโครงการ.....	92

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผังแสดงจุดต่างๆ ของห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล	82
2	แผนผังแสดงจุดคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล.....	83
3	แบบบันทึกการคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล	84

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่		
1	องค์กรวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล	47
2	สรุปขั้นตอนในการดำเนินการ.....	77
3	แนวทางการปฏิบัติงานในการคัดกรองผู้ป่วย ห้องอุบัติเหตุ วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล.....	85